

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Vårdcentralen Mälarlunden

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2022-11-23

Datum

Julia Gitchamo och Rikard Viberg

Inspektörer

Styrkor

- Engagerad och mycket utbildningsfokuserad handledare.
- Stort utrymme för ST-läkarnas egna önskemål och initiativ till kurser och ledarskapsutveckling.
- Delaktig och ansvarstagande chef.
- Relativt stor ST-grupp på liten enhet som kan utgöra stöd för varandra.

Svagheter

- Skört med endast en fast anställd allmänläkare som är handledare.
- Utbildningsplanerna är inte kompletta och inte kopplade till delmål,
- Läkarmöten och annan utbildning på vårdcentralen innehåller i mindre grad medicinsk vetenskap och därför är det svårt att bedöma ST-läkarnas kompetensutveckling i medicinsk vetenskap och att ge återkoppling.

Förbättringspotential

- Diskussion av vetenskapliga artiklar på regelbunden basis.
- Mer återkoppling av kompetensbedömning när ST-läkarna utövar ledarskap, handledning och undervisning.
- Mer systematisk planering av ST-läkarnas utövning av ledarskap, handledning och undervisning.
- Införande av reflexionsgrupper på regelbunden basis.

STRUKTUR

A Verksamheten

Sedanvanlig primärvårdsverksamhet med knappt 7 300 listade invånare. Tydliga och utförliga riktlinjer finns för hur specialstjänstgöringen ska genomföras.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

I nuläget finns enbart en handledare för fyra ST-läkare. Det finns dock även hyrläkare som vid behov kan ge instruktioner. Två av ST-läkarna beräknas bli klara inom snar framtid. Enbart två ST-läkare medverkade under inspektionen.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Det finns gott om utrymme i respektive rum och adekvat utrustning.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

ST-läkarnas utbildningsprogram är inte fullständiga och saknar även koppling till delmålen. Det finns inga leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Eftersom det inte finns kompletta individuella utbildningsprogram kan inte handledningen sägas utgå från utbildningsprogrammet. Det görs dock fortlöpande kompetensbedömningar utifrån målbeskrivningen.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Internutbildning på vårdcentralen sker inte regelbundet och är inte inplanerat i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

ST-läkarnas kompetens i vetenskap bedöms och återkopplas i ringa grad. På läkarmöten och utbildningsmöten kan ST-läkarna kompetens bedömas och återkopplas genom genomgång av vetenskapliga artiklar eller föredrag av ST-läkaren.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

ST-läkarna har möjlighet att handleda AT-läkare på vårdcentralen. Möjlighet finns för ST att undervisa vid läkarmöten och då få återkoppling, men detta sker sällan och inte på ett strukturerat sätt för samtliga ST-läkare.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

**Vidtagna åtgärder efter extern granskning av specialiseringstjänstgöring.
Vårdcentralen Mälardalens
230202 Strängnäs**

D) Tjänstgöringens uppläggning

Genomförda och planerade åtgärder:

ST-läkarnas utbildningsprogram är inte fullständiga och saknar även koppling till delmålen.

Alla ST-läkare på enheten har en individuell utbildningsplan men vid SPUR-inspektionen noterades att dessa inte är fullständiga. Studierektorerna har därför utarbetat en förtydligande mall från vilken utbildningsplanen skall formis. Mallen bifogas och där framgår bland annat vikten av koppling till delmål för respektive utbildningsaktivitet.

Revision av de nuvarande utbildningsplanerna kommer att ske fortlöpande och framförallt i samband med de årliga revisionerna av utbildningsplanerna. Verksamhetschefen kommer att kalla till dessa årligen med start under våren 2023 och utöver ST-läkare kommer handledare och eventuellt studierektor att delta.

Handledningen kommer att utgå ifrån ST-läkarens individuella utbildningsplan.

Vi har idag två allmänspecialister och rekrytering pågår för ytterligare minst en allmänspecialist.

Se bilaga 1: *Mall och riktlinjer för utbildningsplan. Information till ST läkare, handledare och verksamhetschef i region Sörmland.*

E) Handledning och uppföljning

(Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet)

Åtgärder på synpunkter:

Handledning kommer att utgå ifrån ST-läkarens individuella utbildningsplan.

Vi kommer att dokumentera handledarutlåtande i ST-forum skriftligt, så att handledning tydligt framgår att det utgår från delmål. Efter avslutade sidoplaceringar sker genomgång med handledare för att säkerställa att delmål har uppfyllts. För närvarande har utbildningsplanen gått efter kronologi men kommer att kopplas till delmål.

F) Teoretisk utbildning

Åtgärder på synpunkter:

Vi har en utbildningsansvarig specialist som i sitt uppdrag tillsammans med ST-läkarna bland annat går igenom relevanta forskningsrapporter och planerar utbildningar för läkargruppen. Ansvar för att internutbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

G) Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Vidtagna åtgärder på synpunkter

Vi har nu en specialistläkare med avsatt tid för att tillsammans med ST-läkarna gå igenom relevanta forskningsrapporter och andra medicinska dokument regelbundet på

vårdcentralen. Specialistläkaren är utbildningsansvarig på vårdcentralen och har i sitt uppdrag också ansvar för att ST-läkarna presenterar sina lokalt framtagna utvecklingsarbeten på vårdcentralen som är inplanerade i schema. Vi har sedan tidigare avsatt tid i schema för läkargruppen, där presentation av patientfall eller forskningsrapporter ska ske. Den läkare som är utbildningsansvarig har avsatt tid i schema och där sker diskussion, planering och återkoppling till ST-läkare enligt målbeskrivning. ST-läkarna kommer ha schemalagda och planerade handledningstillfällen och undervisning för till exempel sköterskegruppen, där handledare kan följa upp och ge feedback. ST-läkarna kommer ansvara för introduktion av AT-läkare, vi har nu också en läkarassistent som ST-läkarna kommer kunna vara med och handleda.

Den obligatoriska kvalitetsarbetet/vetenskapliga arbetet presenteras inför verksamheten och handledare när det är klart. ST-läkaren kommer erbjudas möjlighet att tillsammans med verksamhetschef förbereda och genomföra utbildningar för personalen i olika områden som ST-läkaren ser som lämpliga. Läkarens presentationsteknik och ledarskap stärks och handledare kan bedöma och dokumentera.